

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR EFTER REGNSKABSBEKENDTGØRELSENS §132

1. FORRETNINGSMODEL

Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører (pensionskassen) er en medlemsejet tværgående pensionskasse og selvstændig juridisk enhed, der driver pensionskassevirksomhed på det danske marked for overenskomstbaserede arbejdsmarkedspensioner med det formål at sikre medlemmerne et godt afkast på et ansvarligt grundlag.

Pensionskassen indgår i et forsikringsadministrationsfællesskab med Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger, hvor Sampension Administrationselskab A/S på vegne af parterne varetager al administration af de forretningsmæssige aktiviteter vedrørende pensions- og forsikringsadministration samt investeringsforvaltning.

Pensionskassen er en tværgående pensionskasse, der blev etableret i 1958. Oprindeligt var pensionskassen udelukkende for teknikumingeniører, men siden er også diplomingeniører og andre med en lignende uddannelse kommet til. Der kan optages såvel privatansatte som offentligt ansatte ingeniører, og i dag er det også muligt at tegne pensionsordninger for alle ansatte i virksomheder med ingeniører eller lignende uddannelser. Siden oktober 2018 går pensionsindbetalinger for nyansatte ingeniører under IDA's overenskomster med offentlige arbejdsgivere til P+, Pensionskassen for Akademikere. Medlemmer i pensionskassen, som var ansat i det offentlige pr. 30. september 2018, kan dog bevare deres ISP-ordning ved jobskifte inden for det offentlige.

Denne redegørelse er en del af ledelsesberetningen i årsrapporten 2020 for pensionskassen.

2. SAMFUNDSANSVAR

Ud over at sikre medlemmernes økonomiske sikkerhed er pensionskassen som en del af arbejdsmarkedspensionssystemet med til at sikre en samfundsøkonomisk bæredygtig udvikling med en god balance mellem offentlige ydelser og ydelser forankret i arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkedspensionerne indskriver sig som en væsentlig grundpille i den danske model og har siden 1980'erne været medvirkende til den fortsatte udvikling af et sikkert og ansvarligt arbejdsmarked.

Pensionskassen har et ansvar for at forvalte pensionsordningen på en sådan måde, at kundernes interesser varetages bedst muligt. Det gør virksomheden ved at holde fokus på det væsentlige, som gør pensionsordningen mere værd:

- Lave omkostninger
- Høje afkast
- Et fleksibelt pensionsprodukt
- Personlig kundeservice
- Helhedsorienterede rådgivningsværktøjer.

Det er også herigennem, at den bredere samfundsopgave løftes. Pensionskassens politik for samfundsansvar (Corporate Social Responsibility – CSR) er derfor tilrettelagt som et forretningsdrevet samfundsansvar, der realiseres gennem virksomhedens forretningsområder. Det er det bærende formål at sikre gode pensionsordninger til medlemmerne.

Ansvarlige investeringer – politik og retningslinjer

Pensionskassens investeringer tilrettelægges, så de er samfundsmæssigt samt klima- og miljømæssigt ansvarlige. Fokus på investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god

selskabsledelse reducerer risici og understøtter dermed et langsigtet konkurrencedygtigt afkast. Politikken for ansvarlige investeringer har således tre fokusområder:

- Investeringernes sociale indvirkning
- God selskabsledelse
- Investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk.

Arbejdet med samfundsansvar hviler på en ambition om at efterleve og indarbejde internationale FN-konventioner, herunder FN's Global Compacts 10 principper, De seks principper fra det FN-støttede PRI, Principles for Responsible Investment, OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer, Parisaftalens klimamål om at holde den globale opvarmning under 2 grader – og tæt på 1,5 grader – i forhold til præindustrielt niveau og G20-landenes Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Pensionskassen anvender blandt andet TCFD's anbefalede målemetode til at opgøre investeringernes klimarelaterede risici.

Derudover støtter pensionskassen op om en række netværksorganisationer, der primært arbejder med at fremme klimainvesteringer.

- **Institutional Investors Group on Climate Change** eller 'IIGCC', som er et europæisk baseret forum for institutionelle investorer med formål om at påvirke politiske beslutningstagere til at adressere de fremtidige klimaudfordringer bl.a. gennem lavere udledning af drivhusgasser.
- **CDP** (tidligere Carbon Disclosure Project), som er en global klimaorganisation, der har som formål at øge fokus på at skabe en langsigtet bæredygtig økonomi ved at påvirke selskaber og byer til at måle, rapportere og forstå den miljømæssige påvirkning, der følger af deres udledning af drivhusgasser.
- **Climate Action 100+**, som er et globalt investor-initiativ. Initiativet har mere end 540 investorer med værdier for over 320.000 mia. kr. bag sig. Det er en aktiv organisation, der arbejder for, at verdens største udledere af drivhusgasser skal forpligte sig til at tage nye initiativer, der begrænser klimaforandringerne.
- **Dansif**, der er et dansk netværksforum for professionelle investorer og andre, der beskæftiger sig med ansvarlige investeringer. Målet er at udbrede og udveksle erfaringer samt facilitere en diversificeret debat på området.

Socialt ansvarlige investeringer

Den socialt ansvarlige investeringspolitik er baseret på FN konventioner vedrørende grundlæggende menneskerettigheder. Selskaberne i porteføljen screenes på baggrund af nedenstående krav.

Selskaberne anvender ikke børnearbejde, jf.

FN's Konvention om Barnets Rettigheder (1989) Artikel 32, ILO's Konvention (nr. 138) om minimumsalder (1973) og ILO's Konvention (nr. 182) om de værste former for børnearbejde (1999).

Selskaberne respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, jf.

Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 2 og Artikel 23 stykke 2 (1948) og ILO's Konvention (nr. 111) om diskrimination (1958), samt ILO's Konvention (nr. 100) om ligeløn (1951).

Selskaberne respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, jf.

Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 23 stykke 4 (1948). ILO's Konvention (nr. 87) om foreningsfrihed og retten til at organisere sig (1948), ILO's Konvention (nr. 98) om retten til at organisere sig og kollektive forhandlinger (1949) samt ILO's Konvention (nr. 154) om kollektive forhandlinger (1981).

Selskaberne respekterer samtlige ILO's konventioner omhandlende arbejdsmiljøet

Der eksisterer i øjeblikket flere end 25 konventioner på dette område, omhandlende bl.a. sundhed, sikkerhed, arbejdstider og sweatshops.

Selskaberne gør ikke brug af tvangsarbejde, jf.

ILO's Konvention (nr. 29) om tvangsarbejde (1930) og ILO's Konvention (nr. 105) om afskaffelse af tvangsarbejde (1957).

Selskaberne modarbejder alle former for korruption

Selskaber bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse, jf. FN's Konvention mod Korruption (58/4) af 31. oktober 2003.

Børsnoterede selskabers ledelsesmæssige ansvar

Nedenstående principper for corporate governance i børsnoterede selskaber vil blive lagt til grund i det omfang, at screening og stemmeretsudøvelse gennemføres.

Bestyrelsessammensætning og organisering

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab skal sammensættes, så de rette kompetencer er til stede for at varetage bestyrelsens strategiske, ledelsesmæssige og kontrolmæssige opgaver. Bestyrelsen skal sikre en rimelig balance mellem fornyelse og kontinuitet, være til rådighed i tilstrækkeligt omfang, agere uafhængigt af særinteresser og varetage aktionærernes interesser. Bestyrelsen skal som minimum have et revisionsudvalg og et vederlagsudvalg.

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse af selskabet med henblik på at sikre værdiskabelsen. Bestyrelsen skal fastlægge selskabets strategiske mål og sikre, at de nødvendige forudsætninger for at nå disse mål er til stede i form af såvel finansielle som kompetencemæssige ressourcer. Bestyrelsen har ansvaret for at ansætte en kompetent direktion, fastlægge arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion, sikre klare retningslinjer for ansvarlighed, planlægning og opfølgning samt risikostyring.

Kommunikation og samspil med virksomhedens interessenter

Et børsnoteret selskab skal kommunikere tydeligt om mål, strategi, konkurrencemæssig position, drift og risikostyring således, at informerede beslutninger om ejerskab i selskabet kan træffes af eksisterende og mulige aktionærer.

Risikostyring

Et børsnoteret selskab skal have systemer til analyse, måling og styring af risiko i alle operationelle aktiviteter. Bestyrelsen skal sikre, at selskabets kapitalstruktur minimerer dets kapitalomkostninger under behørig hensyntagen til selskabets strategi, stabilitet samt de generelle økonomiske forhold.

Aflønningsprincipper

Der skal i et børsnoteret selskab være åbenhed om alle væsentlige forhold vedrørende selskabets politik for og størrelsen af ledelsesmedlemmernes vederlag, herunder fratrædelsesgodtgørelse, eventuelle gyldne faldskærme samt forsikrings- og pensionsordninger. Selskabets politik for aflønning skal understøtte en langsigtet værdiskabelse. Programmer for aktieaflønning skal være revolverende og skal løbe over minimum 3 år efter tildeling. Optionsprogrammer skal være velbeskrevne og sikre langsigtet værdiskabelse.

Forbrugerinteresser

Et børsnoteret selskab skal agere ansvarligt i selskabets markedsføring overfor forbrugerne og skal sikre, at selskabets produkter kan benyttes på en sikker og helbredsmæssig forsvarlig måde, herunder ved at sikre tilstrækkelig og forbrugerorienteret kommunikation omkring sikker brug.

Vidensdeling og spredning af teknologi

Et børsnoteret selskab bør, med nødvendig respekt af hensynet til at beskytte dets kommercielle interesser, bidrage til at udbrede økonomiske og sociale fremskridt, herunder ved i proportionalitet med selskabets

størrelse og ressourcer at understøtte vidensdeling og spredning af ny teknologi i de områder, selskabet opererer i, bl.a. ved at udvikle relationer til uddannelses- og forskningsinstitutioner og samarbejde med myndigheder samt ved at sikre licensgivning på rimelige vilkår.

Konkurrence

Et børsnoteret selskab skal udvise ansvarlig adfærd i konkurrencen med andre virksomheder og afstå fra at indgå i et kartel eller i kartellignende virksomhed, og selskabet skal samarbejde loyalt med myndigheder med henblik på afdækning af konkurrenceforvridende aktiviteter i de områder, det opererer i.

Beskatning

Børsnoterede selskaber skal sikre gennemsigtighed og et højt informationsniveau omkring egne skatteforhold for både myndigheder og offentligheden for dermed at understøtte en korrekt vurdering af relevante skattemæssige forhold. Selskaberne skal sikre, at de både forholder sig til, hvad der er lovligt, og til intentionen bag den gældende regulering. Skat skal håndteres balanceret, forstået således, at skattebetalinger skal minimeres i det lovlige omfang, men således, at konstruktioner til nedbringelse af skattebetalinger i klar modstrid med lovgivers intentioner ikke anvendes.

For at udmønte en ansvarlig skattepraksis på investeringsområdet, der ikke kun er rettet imod børsnoterede selskaber, skal Administrationen fastsætte nærmere principper for ansvarlig skattepraksis på investeringsområdet, der også dækker pensionskassens investeringer i unoterede ejerandele.

Investeringspolitik på våbenområdet

Pensionskassen investerer ikke i selskaber, der producerer anti-personel miner eller komponenter hertil (i overensstemmelse med Ottawa-traktaten) eller på nogen måde er involveret i udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben (kernevåben, biologiske og kemiske våben).

Landescreening ved investering i statsobligationer og statskontrollerede selskaber

Pensionskassens investeringer i statsobligationer og statskontrollerede selskaber foretages kun i stater og selskaber, som ikke er udelukket, fordi staten eller nøglepersoner i staten er omfattet af væsentlige finansielle sanktioner eller forbud fra FN og EU. Eller hvis der i landet foregår grove krænkelse af menneskerettigheder, og der ikke er indikationer om væsentlige forbedringer. Principperne herfor tager udgangspunkt i UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPR). Pensionskassen kan undlade eller udskyde en udelukkelse, hvis den skønnes at ville føre til en væsentligt forværret situation for den almindelige befolkning i staten.

Ovennævnte vil veje tungest i vurderingen af, hvorvidt pensionskassen ikke vil investere i det pågældende lands statsobligationer. Følgende faktorer ud over menneskerettigheder kan efter en samlet vurdering medvirke til en udelukkelse, dog med mindre vægt:

- Niveau for korruption i staten, i den politiske ledelse og organisationer.
- Demokratisk niveau.
- Sikring af arbejdstagerrettigheder.
- Statens efterlevelse af miljøansvar.
- Ligestilling indenfor uddannelse og arbejdsmarked.

Investeringer med relation til internationalt omstridte områder

Pensionskassen skal undgå at investere i selskaber, der med aktiviteter i internationalt omstridte områder har en væsentlig negativ indflydelse på den sociale og økonomiske livssituation for mennesker i området eller virker eskalerende for en konflikt, og i øvrigt skal pensionskassen følge anbefalinger fra det danske Udenrigsministerium og EU. Foranstående forankres i FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv ('UN Guiding Principles on Business and Human Rights Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework') vedtaget af FN's Menneskerettighedsråd i juni 2011.

3. ESG-NØGLETAL GIVER SAMMENLIGNELIGHED OG GENNEMSIGTIGHED

Pensionskassen har sammen med de øvrige deltagere i administrationsfællesskabet valgt at støtte pensionsbranchens ønske om en fælles standard og offentliggøre en oversigt over ESG-nøgletal efter den vejledning, som FSR – danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen lancerede i juni 2019.

Her er kun medtaget nøgletal, der knytter sig direkte til pensionskassen, mens nøgletal for administrationsfællesskabet kan ses i Sampension Livs lovpligtige redegørelse om samfundsansvar: sampension.dk/aarsrapport.

ESG-nøgletallene viser bl.a. følgende:

- Aktieporteføljens klimaaftryk falder markant.
- Ledelsesdata viser, at pensionskassens bestyrelse ikke har en ligelig fordeling mellem kønnene som defineret i Erhvervsstyrelsens vejledning. Bestyrelsen har opstillet et måltal på mindst 33,3 % for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen svarende til 2 ud af 6 medlemmer, som forventes opfyldt senest i forbindelse med den ordinære generalforsamling i 2024.
- I betalte skatter indgår pensionsafkastskat, som afhænger af de enkelte års realiserede investeringsafkast. Det er den væsentligste forklaring på udsvingene. Herudover er betalt A-skat noget mindre i 2020, da betalingen af tre måneders A-skat er udskudt til 2021 pga. regeringens corona hjælpepakker.

ISP	Enhed	2020	2019
E - Miljødata			
CO2-udledning i den børsnoterede aktieportefølje			
Total udledning	Ton/CO2e	130.383	170.788
Finansieret udledning	Ton/mio. EUR	167	245
Carbon intensitet	Ton/mio. EUR	194	253
Vægtet gennemsnitlige carbon intensitet	Ton/mio. EUR	162	213
S - Sociale data			
Betalte skatter	Mio. kr.	285	419
G - Ledelsesdata			
Bestyrelsens kønsdiversitet	Pct.	17	17
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	Pct.	97	95

ESG-nøgletal definitioner

ESG-vejledningen er suppleret med fem nøgletal, som viser CO2-udledning fra aktieporteføljen og betalte skatter for bedre at afspejle pensionskassens bidrag til omverdenen. Nøgletallet for fastholdelse af kunder er udeladt, da det ikke er retvisende for kundetilfredsheden i et arbejdsmarkedspensionsselskab.

Ved måling af CO2 -udledning i investeringsporteføljer anvendes fire mål, som er anbefalet af Taskforce for Climate related Financial Disclosure (TCFD). Beregningerne af aktieporteføljens klimaaftryk er foretaget af Institutional Shareholder Service på vegne af pensionskassen.

Total udledning fra den børsnoterede aktieportefølje er den absolutte afledte emission opgjort for scope 1 og 2. Hertil kommer tre grundlæggende beregninger af aktieporteføljens klimaaftryk, som hver især siger noget om, hvor stor udledningen er relativt til enten mængden af investerede midler, omsætningen i virksomhederne og de enkelte investeringers vægt i porteføljen. *Finansieret udledning* viser udledning pr. investeret mio. EUR, *Carbon intensitet* viser den ejerandelsvægtede udledning i forhold til den ejerandelsvægtede omsætning, *Vægtet gennemsnitlige carbon intensitet* viser selskabets udledning i forhold til selskabets omsætning vægtet med, hvor stor en andel selskabet udgør af porteføljen.

Disse udledningesnøgletal beskrives også nærmere i administrationsfællesskabets klimarapport, der publiceres på hjemmesiden i maj 2021.

Betalte skatter er ikke en del af nøgletalsvejledningen og opgøres som den i året betalte PAL-skat, moms, arbejdsmarkedsbidrag og kildeskat.

4. RISIKOVURDERING OG FOKUSOMRÅDER 2020

193 lande tiltrådte i 2015 de 17 verdensmål fra FN for at sætte fælles mål for det internationale samfund i retning af en mere bæredygtig verden i 2030.

Pensionskassen sikrer den langsigtede værdi af investeringerne og nedbringer risikoen ved at basere investeringsbeslutninger på informationer om selskabers arbejde med miljø og klima, sociale forhold og god selskabsledelse. Hvor pensionskassen gennem sine investeringer har et direkte ejerskab i virksomheder – eller finansierer deres forretningsdrift – udgør det aktive ejerskab i form af dialog og stemmeafgivelse et særligt vigtigt bidrag. Og det er her, pensionskassen i høj grad kan bidrage i forhold til FN's verdensmål.

Aftryk på verdensmål

Pensionskassen erklærer sig enig i FN's verdensmål og tilslutter sig disse. Pensionskassen ser de 17 verdensmål med 169 delmål og 232 indikatorer som en prisme, hvor igennem den eksisterende ansvarlige investeringspolitik og konkrete investeringer kan betragtes. Vurderingen af i hvilket omfang investeringerne understøtter FN's verdensmål, udgøres derfor af en kortlægning af de pågældende virksomheders bidrag til verdensmålene gennem deres adfærd, produkter og ydelser. Udgangspunktet for analysen er investeringerne i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer.

Som institutionel investor med en fastlagt investeringstilgang foretager pensionskassen sine investeringer i bestemte aktivklasser på en bestemt måde. For aktier er der fx en bred tilstedeværelse i globale aktier. Enkelte selskaber kan udelades som investeringsmulighed, hvis de pågældende selskaber overtræder de fastlagte normer eller retningslinjer.

Med en eksponering bredt i globale aktier kan en lang række af de selskaber, pensionskassen har investeret i, siges at understøtte de 17 verdensmål i en eller anden udstrækning gennem deres adfærd, produkter og ydelser. Pensionskassen eksterne ESG-bureau – Vigeo Eiris vurderer selskaber og deres bidrag til bæredygtighedsmålene. Hvorvidt en portefølje af investeringer bidrager til sociale og samfundsmæssige problemstillinger, er dog en kompleks og svær øvelse.

Verdensmålene er gensidigt afhængige og balancerer tre dimensioner af bæredygtig udvikling – økonomisk, socialt og miljø/klima. Udover at tage højde for et vist overlap mellem flere af målene, er det også nødvendigt at udskille de mål og delmål, som er relevante for den private sektor, og hvor denne kan spille en rolle. Virksomhederne vurderes på baggrund af, hvorvidt de finder muligheder, om de har ansvarlig adfærd, og om de mindsker og afhjælper skader. Og både de negative som de positive bidrag medtages i analysen. Når virksomhedernes samlede netto-påvirkning hver især skal vurderes, sker det indenfor de to områder produkter/ydelser og adfærd, og på skalaen: Meget positivt bidrag, Positivt bidrag, Marginalt bidrag, Negativt bidrag, Meget negativt bidrag.

Aktie- og obligationsinvesteringers aftryk

41 % af selskaberne i pensionskassens portefølje af børsnoterede aktier målt på andelen af det investerede beløb bidrager positivt eller meget positivt til verdensmålene, hvilket er knapt 5 %-point flere end i det sammenlignelige verdensaktieindeks.

Topscorerne blandt selskaberne er: Novo Nordisk, Vestas, Weyerhæuser, Coloplast og Svenska Cellulosa. Blandt selskaberne, der bidrager mest negativt, finder vi bl.a.: Alphabet, Facebook og Tencent Holdings.

Hvad angår investeringer i kreditobligationer bidrager 76 % af selskaberne i porteføljen positivt eller meget positivt, hvilket er godt 39 %-point mere end i det sammenlignelige verdensindeks. Topscorerne findes især blandt finansselskaber.

Dialoger bidrager direkte til verdensmål

Det andet element i relation til vurderingen af pensionskassens bidrag til FN's verdensmål er det aktive ejerskab. Pensionskassen har haft dialog med en del selskaber med det formål at forbedre selskabernes adfærd indenfor udvalgte ESG-områder. I 2020 blev dialogprogrammet delt op i to spor: De kritiske dialoger og forbedringsdialoger, hvor sidstnævnte spor tager udgangspunkt i verdensmålene.

Pensionskassens bestyrelse har sammen med de øvrige bestyrelser i administrationsfællesskabet udvalgt fire temaer som omdrejningspunkt for dialogen med de selskaber i porteføljen, som enten ikke bidrager tilstrækkeligt til verdensmålene set i forhold til tilsvarende selskaber i den pågældende sektor, eller som i lyset af deres forretningsmodel ikke udnytter det potentiale de har for at udmærke sig som spydspids indenfor verdensmålene.

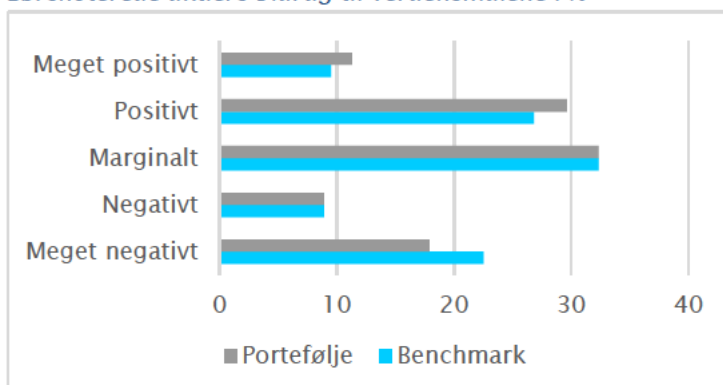
Med 24 forbedringsdialoger i 2020 har pensionskassen direkte eller indirekte effekt på flere af FN's verdensmål:

- Klimaforandringer med 9 igangsatte dialoger i 2020
- Ansvarlig skattepraksis med 5 igangsatte dialoger i 2020
- Vandhåndtering med 5 igangsatte dialoger i 2020
- ESG Governance med 5 igangsatte dialoger i 2020.

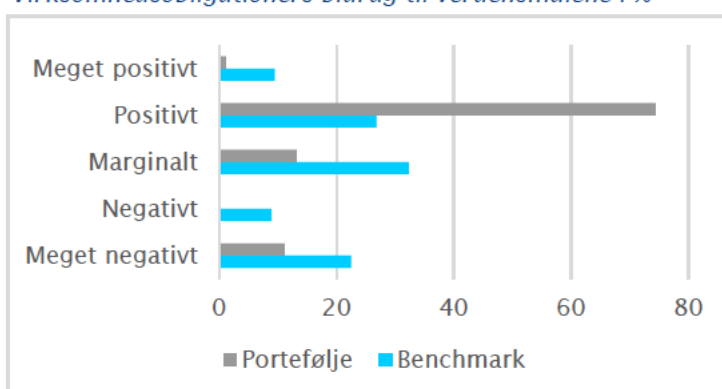
Under 'Vandhåndtering' er der fx taget kontakt til Archer Daniels Midland vedr. opsætning af kvantificerbare mål for reduktion af virksomhedens vandforbrug. Under temaet 'Ansvarlig skattepraksis' er der fx taget kontakt til Pandora omkring skattetransparens, mens der under 'ESG Governance' blandt andet er taget kontakt til Arrow Electronics – en amerikansk producent af elektronik hardware – fordi vi vurderer, at selskabet trods god performance på flere ESG-metrikker ikke har forankret ansvaret for bæredygtighed i selskabets top.

Under temaet 'Klimaforandringer' er der taget kontakt til en række energiselskaber, samt mine-, forsynings-, kemi- og transportvirksomheder. Blandt disse er fx Tatneft, HollyFrontier og Kinross Gold, hvor sidstnævnte gør det godt på flere ESG-metrikker, men mangler at opstille mål for den samlede nedbringelse af GHG-udledning, hvis de skal være blandt de bedste indenfor deres sektor.

Børsnoterede aktiers bidrag til verdensmålene i %

Virksomhedsobligationers bidrag til verdensmålene i %

Screening og kritiske dialoger

Kritiske dialoger er en integreret del af pensionskassens ansvarlige Investeringspolitik. De første kritiske dialoger blev iværksat i første kvartal 2020 med støtte fra vores samarbejdspartner på området, Institutional Shareholder Services (ISS).

Kritiske dialoger med i alt 32 børsnoterede selskaber, som pensionskassen er investeret i, er startet op i løbet af 2020. En række dialoger indeholder flere emner inden for såvel miljø (E), social (S) og governance (G). I alle tilfælde er det tale om emner, der potentielt kunne give anledning til at selskabet ekskluderes fra pensionskassens investeringsunivers.

Pensionskassens aktieportefølje er global, og en række velkendte globale selskaber som for eksempel Facebook, NIKE, Teva og Alphabet har været i dialog med pensionskassen i løbet af 2020. Dialogpunkterne for disse selskaber har typisk været indenfor menneske- og arbejdstagerrettigheder. I afslutningen af 2020 påbegyndtes dialoger med en række bilfabrikanter indenfor miljøområdet. Her drejer dialogpunkterne sig om selskabernes arbejde med amerikanske emissionsstandarder.

De fleste selskaber indgår i dialogerne med et ønske om af afklare og løse de problemstillinger, som ISS på vegne af pensionskassen har påpeget. Ofte rejses en given problemstilling på baggrund af rapporterede hændelser eller retssager, hvori selskabet tager del. I andre tilfælde rejses problemstillingen som følge af omtale i medierne, og dialogen tager i disse tilfælde udgangspunkt i at verificere problemet. Senere i dialogforløbet aftales de ændringer i retningslinjer og processer, som selskabets skal implementere, og endeligt monitoreres og bekræftes, at aftalen efterleves fra selskabets side.

I 2020 afsluttedes 8 af de 32 opstartede dialoger. I alle tilfælde efter et positivt dialogforløb, hvor selskaberne har efterlevet pensionskassens krav til løsning. En række af de øvrige udestående dialoger forventes afsluttet med positivt resultat, og kun enkelte dialoger er forløbet utilfredsstillende, hvoraf mindst en dialog forventes at lede til eksklusion.

Hertil er der screenet for kul og tjæresands-aktiviteter samt selskabernes omstillingsevne. Pensionskassen investerer ikke i selskaber, hvor andelen af omsætningen, der kan relateres til kul- eller tjæresand, overstiger 30 % og for 2021 er grænsen nedsat til 25 %. Desuden vurderer pensionskassen løbende selskabernes evne og villighed til at indgå i den nødvendige transition til fremtidens lavemissionsamfund. Selskaber, der vurderes ikke at være omstillingsparate, ekskluderes også fra aktieporteføljen.

Eksklusionslister

Pensionskassen opererer i lighed med de fleste øvrige pensionsvirksomheder i Danmark med en eksklusionsliste. Eksklusionslisten indeholder selskaber, hvor hele eller dele af selskabets forretningsområde vurderes ikke at være foreneligt med pensionskassens politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Desuden indeholder eksklusionslisten selskaber, hvor konkrete aktiviteter eller forhold i selskabets virke bevirker, at pensionskassen ikke vil investere i selskabet.

276 selskaber var ved udgangen af 2020 på eksklusionsliste. En stor andel af disse – 208 – er klimarelaterede eksklusioner. De resterende 68 eksklusioner relaterer sig dels til forhold i miljømæssige (E), sociale (S) eller governance (G) forhold i selskaberne, ligesom enkelte selskaber er ekskluderet som følge af internationale sanktioner eller pensionskassens landeeksklusioner. I tilfælde hvor pensionskassen har valgt at ekskludere et land, investerer pensionskassen således ikke i statsobligationer udstedt af det pågældende land og investerer ej heller i statskontrollerede selskaber.

Enkelte selskaber blev i 2020 gen-inkluderet i investeringsuniverset. Det drejer sig primært om selskaber, hvor opdaterede oplysninger godtgjorde, at disse ikke længere var involveret i produktion og distribution af a-våben og/eller kontroversielle våben.

Unoterede aktier er underlagt de samme retningslinjer som børsnoterede aktier, hvor den ansvarlige politik inddrages via due diligence-processen og søges implementeret med de nødvendige aftaler med forvaltere. I porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes ikke til selskaber, der figurerer på eksklusionslisten.

Ligeledes investeres der ikke i internt forvaltede porteføljer i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten. Eksklusionslisten offentliggøres løbende på isp.dk/om-isp/finansiel-information/ansvarlige-investeringer/Ekskluderede-selskaber.

Stemmeafgivelse

En vigtig del i udmøntningen af pensionskassens aktive ejerskab sker igennem afstemningerne på selskabernes generalforsamlinger. Pensionskassen stemmer altid på C25 selskabernes generalforsamlinger og desuden på generalforsamlinger for selskaber, hvor administrationsfællesskabet ejer mere end 3 % af aktiekapitalen. Vi benytter os af rådgivning fra ISS i processen, men vurderer altid selvstændigt hvilken holdning pensionskassen har til de givne afstemningspunkter.

For øvrige børsnoterede selskaber søger administrationsfællesskabet at maksimere påvirkningen af selskaberne sammen med andre institutionelle investorer via netværk. Vi stemmer altid på generalforsamlinger for selskaber, hvor der er en igangværende kritisk dialog.

I 2020 stemte pensionskassen på mere end 600 afstemningspunkter, og i langt overvejende grad fulgte vi indstillingerne fra ISS. Ligeledes stemte vi i langt overvejende grad for forslagene stillet af selskabernes bestyrelser. I de tilfælde hvor pensionskassen stemmer imod bestyrelsen, er det ofte punkter relateret til incitament baseret aflønning, hvor pensionskassen ønsker KPI baserede programmer og øget transparens omkring programmerne.

5. MÅLING AF KLIMARISICI

Formålet med at beregne den afledte udledning af klimagasser er både at vise aktieporteføljens klimaaftryk, men samtidigt at give et billede på, hvor eksponeret porteføljen af børsnoterede aktier er overfor klimarelaterede finansielle risici. Denne kvantificering af risici, der er forbundet med overgangen til et lavemissionssamfund – de såkaldte transitionsrisici – er funderet i CO₂-udledningen fra de selskaber, der er investeret i. Beregningerne er komplekse at foretage og ikke mindst fortolke. Det er svært at forholde sig til absolutte niveauer eller at sammenligne med andre porteføljer, da investeringers afledte udledning udover den grundlæggende beregningstilgang er kraftigt påvirket af investeringstilgang, geografisk og sektormæssig fordeling og evt. faktortilgang for at nævne nogle. Men vurderet over tid belyser udledningsmetrikker, hvilken vej porteføljens eksponering mod klimarisici bevæger sig. Alle tal i de følgende skemaer er for fællesskabets samlede portefølje.

Pensionskassen arbejder med tre grundlæggende beregninger af aktieporteføljens klimaaftryk, som hver især siger noget om, hvor stor udledningen er relativt til enten mængden af investerede midler, omsætningen i virksomhederne og de enkelte investeringers vægt i porteføljen.

Carbon udledningsmetrikker baseret på markedsværdier

Carbon udledningsmetrikker (t CO ₂ ækvivalenter)	2020		2019	
	Portefølje	Benchmark	Portefølje	Benchmark
Carbon intensitet (pr. mio. EUR)	192	195	240	248
Vægtet gennemsnitlig carbon intensitet (pr. mio. EUR)	157	165	203	223
Finansieret udledning (pr. mio. EUR)	159	102	221	139

'Finansieret udledning' viser udledning pr. investeret mio. EUR, 'Carbon-intensitet' viser den ejerandelsvægtede udledning i forhold til den ejerandelsvægtede omsætning, 'Vægtet gennemsnitlig carbon-intensitet' viser selskabets udledning i forhold til selskabets omsætning vægtet med, hvor stor en andel selskabet udgør af porteføljen – indeholder således ikke et element af ejerskab. Mere forklaring på carbon-beregninger og fordele og ulemper kan findes på hjemmesiden og i den fulde klimarapport. Benchmark udgøres af den af bestyrelsen fastlagte sammenvægtning af globale, EM og danske aktier.

Kilde: ISS

Det ses, at aktieporteføljens udledning er faldet i forhold til 2019 for alle de anvendte metrikker. Porteføljens finansierede udledning er faldet med 28 %, mens udledningemetrikken, der viser noget om porteføljeselskabernes evne til at producere udledningseffektivt er faldet 20 %. Den af TCFD anbefalede udledningemetrik, der viser noget om porteføljens eksponering mod udledningsintensive selskaber, er faldet 23 %. Disse forbedringer skyldes bl.a. den fortsatte implementering af de klimainitiativer, der blev vedtaget i december 2019, men også fordi verdens børsnoterede virksomheder set over en bred kam har bevæget sig i en for klimaet god retning i forhold til deres udledning.

I lyset af beregningstilgangen i den kommende klimarelaterede EU regulering beregner vi også carbon udledningemetrikker ud fra en 'Enterprise Value'-tilgang¹:

Carbon udledningemetrikker baseret på Enterprise Value

Carbon udledningemetrikker (t CO2 ækvivalenter)	2020		2019	
	Portefølje	Benchmark	Portefølje	Benchmark
Carbon intensitet (pr. mio. EUR)	160	178	192	229
Vægtet gennemsnitlig carbon intensitet (mio. EUR)	148	164	193	223
Finansieret udledning (pr. mio. EUR)	79	61	102	84

Kilde: ISS

Det ses først og fremmest, at den afledte finansierede udledning fra administrationsfælleskabets og dermed pensionskassens investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer ligger på et lavere niveau målt i forhold til de samlede investeringer i de to aktivklasser. Dette skyldes anvendelsen af den mere retvisende fordelingsnøgle for fordelingen af virksomhedernes udledning.

Overordnet ses i øvrigt de samme forbedringer i udledningemetrikkerne i forhold til sidste års måling som ved den rene aktiebaserede tilgang. Porteføljen ligger 10 % lavere end den sammenlignelige globale investeringsportefølje for både den centrale metrik 'Carbon intensitet' og den af TCFD anbefalede metrik.

De anførte carbon udledningemetrikker er én måde at anskue aktieporteføljens klimaeksponering på, og det er værd at fremhæve, at udledningemetrikkerne er baseret på historiske tal og dermed bagudskuende i deres natur. De giver ikke nødvendigvis et retvisende billede af den fremtidige udledning fra selskaberne i porteføljen, da selskaber kan have besluttet tiltag vedrørende selskabets egenudledning.

Derfor kan man bl.a. fokusere på, hvor mange investeringer, der eksempelvis er i selskaber med aktiviteter indenfor kuludvinding, eller hvor stor en eksponering der er mod selskaber med klimavenlige aktiviteter. Her viser de tidligere nævnte klimainitiativer fortsat positive effekter. Bl.a. ser vi ifølge ISS, at det nu er 19 % af elforbruget fra elforsyningselskaberne i porteføljen, der er grøn, hvilket er en stigning på 14 % i forhold til ultimo 2019, hvor andelen var 16 %. Samtidigt ligger den potentielle udledning fra de fossile reserver, der ejes af selskaberne i porteføljen 32 % under det tilsvarende tal for benchmark.

Ønskes et fremadskuende billede af porteføljens eksponering mod klimarelaterede risici, kan man se på porteføljens 'Energy Transition Score', der udtrykker, hvor forberedte selskaberne i porteføljen er på overgangen til et lav-emissionssamfund.

¹ Beregningstilgangen alene baseret på ejerandelen af selskabernes markedsværdier tager ikke højde for, at selskaber kan have forskellige finansieringsstrukturer, og tager således ikke højde for, at eksempelvis asiatiske selskaber ofte anvender mere gældsfinansiering end aktieudstedelse, når de skal fremskaffe kapital. I den vedtagne EU Regulering på området for bæredygtighed (Disclosure Forordning og den grønne taksonomi) er det besluttet at anvende en tilgang til fastlæggelse af carbon udledningemetrikker, der kan benævnes 'Enterprise Value'-tilgang. Denne tilgang inddrager både aktiekapital og gældsfinansiering i fordelingsnøglen i det enkelte selskab, når dennes GHG-udledning skal fordeles til investorerne. Tilgangen kan således i højere grad siges at afspejle, hvor stor en udledning man som investor finansierer med sine investeringer frem for alene at fokusere på ejerskab over udledningen i selskaber, der investeres i.

Energy Transition Score

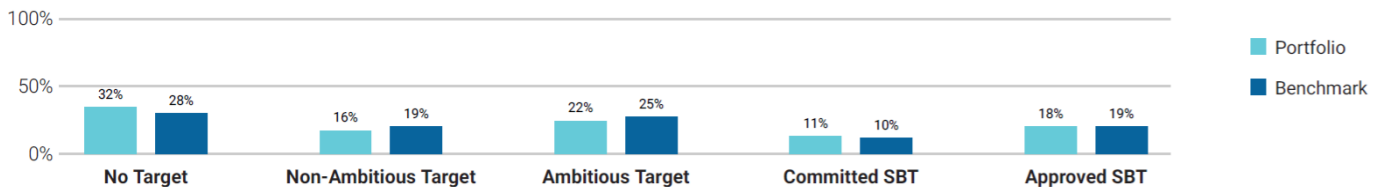
(0-100)	2020		2019	
	Portefølje	Benchmark	Portefølje	Benchmark
Energy Transition Score	40	40	38	37

Kilde: Vigeo Eiris

Det ses først og fremmest, at aktieindekset for globale aktier (benchmark) i 2020 har oplevet en fremgang fra 37 til 40, hvilket betyder, at de børsnoterede selskaber i verden i gennemsnit har anlagt strategier, der i højere grad tager højde for overgangen til en verden, hvor udledningen af klimagasser skal være lavere. 100 er højeste score og svarer til en fuldstændig overgang til en klimaneutral økonomi.

Administrationsfællesskabets portefølje af børsnoterede selskaber har gennemsnitligt set også været i en god udvikling med en stigning i 'Energy Transition Score' til 40. Dermed er porteføljens parathed til et lavemissionssamfund 18 % højere, end da vi opgjorde porteføljens parathed første gang ultimo 2018.

En anden måde at se fremad på er at vurdere, hvorvidt selskaberne har fastlagte strategier eller mål for at komme i overensstemmelse med de internationale klimamål. Også på dette område er der en betydelig udvikling, indenfor de 'værktøjer' selskaberne kan anvende. Og 'Science Based Targets initiativet' er den målestok, som efterhånden har overtaget rollen som standarden².

Kilde: ISS

Pensionskassen har investeret i godt 1.300 børsnoterede selskaber. I figuren ses det, at i alt 51 % af investeringsporteføljens værdi er i selskaber, der vurderes at have enten en ambitiøs strategi, har et SBTi-commitment eller et godkendt SBTi-commitment. Mens 32 % af selskaberne ikke har en strategi for at komme i overensstemmelse med det som videnskaben i dag anser som nødvendigt i forhold til de internationale klimamål.

For at belyse klimarisici i pensionskassens investeringsportefølje yderligere giver Vigeo Eiris mulighed for at fokusere på nogle andre målepunkter, der giver et øjebliksbillede af porteføljen kontra, hvis vi havde investeret passivt i verdensaktieindekset.

	2020		2019	
	Portefølje	Benchmark	Portefølje	Benchmark
Understøttelse af grøn omstilling	8,3%	6,0%	7,5%	4,4%
Kuludvinding	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
Elforsyningsselskaber, der anvender kul	0,2%	0,6%	0,9%	1,1%
Fossile selskaber	4,1%	5,7%	6,2%	8,1%

Kilde: Vigeo Eiris

Note: Opgjort med 20% omsætningsgrænseværdier

Aktieporteføljens andel af selskaber, der understøtter den grønne omstilling i form af grønne produkter og ydelser, er steget med 10 % siden ultimo 2019, og ligger godt 38 % højere end benchmark. Der er i den

² Se sciencebasedtargets.org

børsnoterede aktieportefølje ikke længere en eksponering mod selskaber, der driver kuludvinding. Benchmark ligger til sammenligning med en eksponering lige over 0 %³.

Eksponeringen mod elforsyningsselskaber, der anvender kul i deres energimix er faldet knap 80 % siden sidste år, og ligger 67 % lavere end benchmark. Endelig er eksponeringen mod selskaber med en eller anden form for fossil aktivitet faldet med 34 % i forhold til ultimo 2019. Og porteføljens eksponering mod denne type selskaber er 28 % lavere end benchmark.

Arbejdet med klimarelaterede risici og muligheder ved klimaforandringer uddybes yderligere i administrationsfællesskabets klimarapportering, der offentliggøres på hjemmesiden på isp.dk/medlem/afkast--investering/vi-investerer-ansvarligt.

6. LEDELSESMÆSSIGE FORHOLD

Pensionskassen er en tværgående pensionskasse ejet af medlemmerne. Pensionskassens øverste myndighed er generalforsamlingen.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af seks medlemmer:

- Tre bestyrelsesmedlemmer er valgt af og blandt medlemmerne af pensionskassen.
- Et uafhængigt bestyrelsesmedlem er valgt af medlemmerne. Bestyrelsesmedlemmet skal være regnskabs- og revisionskyndig og må ikke være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem er udpeget af Ingeniørforeningen i Danmark og skal være medlem af pensionskassen.
- Et bestyrelsesmedlem, med særlige kompetencer er udpeget af bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmet kan, men skal ikke være medlem af pensionskassen.

Bestyrelsen har i 2020 afholdt fem møder, to seminarer og en temadag.

Revisionsudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i pensionskassen nedsat et revisionsudvalg.

Bankdirektør Lisa Frost Sørensen, som er uddannet statsautoriseret revisor, er formand for revisionsudvalget og opfylder gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund kvalifikationskravene i henhold til reglerne om revisionsudvalg. Lisa Frost Sørensen lever op til kravene om uafhængighed.

Bestyrelsen har besluttet, at revisionsudvalgets funktioner varetages af bestyrelsen i sin helhed. Der har i 2020 været afholdt fire møder i revisionsudvalget.

Rammerne for revisionsudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Udvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- overvåge om risikostyringssystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt med hensyn til regnskabsaflæggelsesprocessen
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der er etableret en whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte i administrationsselskabet via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af relevant regulering begået af virksomheden, herunder vedrørende bestikkelse og korrupcion, konkurrenceret, svig og

³ Som dog afrundes til nul.

økonomisk kriminalitet, chikane og diskrimination samt beskyttelse af personoplysninger.

Whistleblowerordningen er i overensstemmelse med ny lovgivning for whistleblower-ordninger, der træder i kraft pr. 1. januar 2022.

Indberetninger til whistleblowerordningen sker til en whistleblower it-plattform, og henvendelser hertil screenes af Advokatvirksomheden Kromann Reumert, der varetager whistleblowerordningen. Kromann Reumert informerer herefter formanden for revisionsudvalget og den ansvarlige for compliancefunktionen via it-plattformen. Der har ikke været indberetninger i 2020.

Udvalg for ansvarlige investeringer

Den ansvarlige investeringspolitik er godkendt af alle fire parter i administrationsfællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger på ESG-området. Udvalgets formål er at drøfte sociale, klima-, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de fire pensionsvirksomheder med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Lars Kehlet Nørskov (næstformand for bestyrelsen) og Michael Herold (bestyrelsesmedlem) har i 2020 været pensionskassens medlemmer i udvalget. Der har i 2020 været afholdt tre møder i udvalget.

Risici og risikostyring

Den samlede styring af investeringsaktiver og pensionshensættelser har til formål at sikre kunderne det størst mulige afkast og de bedst mulige forsikringsdækninger under behørig hensyntagen til risikoen. Målsætningen for styring af de kortsigtede risici er blandt andet, at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver til, at den solvensmæssige overdækning er komfortabel og til, at risikoen for ydelsesnedsættelse er begrænset.

Bestyrelsen har besluttet appetitten for de væsentligste risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

Forsikringsrisici

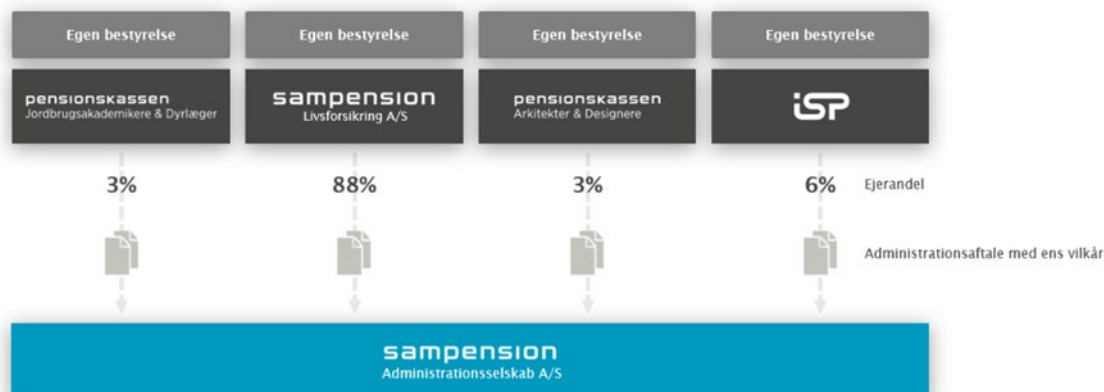
Forsikringsrisici i gennemsnitsrentemiljøet omfatter risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invalidehyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt. De forskellige risikoelementer analyseres løbende. En forøgelse af levetiden vil betyde, at de løbende pensionsydelse skal udbetales over en længere årrække. I pensionskassen opgøres pensionshensættelserne i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger, der dels baseres på selskabets egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Selskabets risikostyring er uddybende beskrevet i Rapport om Solvens og Finansiell Situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på isp.dk/om-isp/finansiell-information/aarsrapport.

Organisation og ledelse

Pensionskassen indgår som nævnt i et administrationsfællesskabet, hvor ejerkredsen af Sampension Administrationsselskab A/S består af Sampension Livsforsikring A/S (88 %), Arkitekternes Pensionskasse (3 %), Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %) og ISP Pension (6 %).

Administrationsfællesskabet

Administrationsfællesskabets daglige ledelse udgøres af direktionen i administrationselskabet. Hertil kommer fem direktørområder med ansvar for den daglige drift og udvikling og to stabsområder (Direktionssekretariat samt Kommunikation og HR). Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet funktioner for risikostyring, compliance, aktuar og intern audit, der bidrager til at sikre effektiv styring i administrationsfællesskabet. Derudover har bestyrelsen besluttet at ansætte den interne revisionschef, som varetager den interne revision i pensionsvirksomhederne i administrationsfællesskabet. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til administrationsfællesskabets arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de finansielle virksomheder i administrationsfællesskabet har udformet en lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincipperne har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at administrationselskabet til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici, ligesom aflønningsprincipperne skal forebygge interessekonflikter til gavn for medlemmerne.

Der henvises til regnskabsnote 5 samt isp.dk/bestyrelsen, hvor der er oplysninger om lønpolitikken.

7. LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR DET UNDERREPRÆSENTEREDE KØN EFTER REGNSKABSBEKENDTGØRELSENS §132a

Bestyrelsen

Bestyrelsen vil arbejde for at fremme lige vilkår for mænd og kvinder i bestyrelsen, herunder at der, så vidt muligt, opstilles både kvindelige og mandlige kandidater med de nødvendige kvalifikationer i rekrutteringsprocessen. Samtidig har bestyrelsen i pensionskassen vedtaget en politik for mangfoldighed, der sætter fokus på at fremme diversitet i kvalifikationer og kompetencer i bred forstand blandt bestyrelsens medlemmer. Dette indgår i bestyrelsens selvevaluering med henblik på at sikre en dynamisk og bredt sammensat bestyrelse.

Bestyrelsen har opstillet et måltal på mindst 33,3 % for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen svarende til 2 ud af 6 medlemmer, som forventes opfyldt senest i forbindelse med den ordinære

generalforsamling i 2024. Fordelingen er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om, hvad der betragtes som en ligelig kønsfordeling i forhold til antallet af bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsen består af 1 kvinde og 5 mænd, og målet er ikke opfyldt, da det er et krav, at alle medlemmer skal tælles med og ikke kun de generalforsamlingsvalgte. Målet revurderes årligt.

Øvrig ledelse i Sampension Administrationsselskab A/S

Bestyrelsen ønsker en ligelig kønsfordeling i øvrige ledelsesniveauer inklusive direktionen og i Sampension Administrationsselskab A/S er fastlagt et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn for ledere med personaleansvar. I 2020 steg antallet af kvindelige ledere til 44 % fra 40 % i 2019. Dermed er målsætningen fortsat opnået. Måltallet revurderes årligt.

Direktionen, direktører, chefer og teamledere med personaleansvar

År	Kvinder		Mænd	
	% af ledende stillinger	% af alle ansatte	% af ledende stillinger	% af alle ansatte
2016	27 %	52 %	73 %	48 %
2017	29 %	50 %	71 %	50 %
2018	39 %	49 %	61 %	51 %
2019	40 %	49 %	60 %	51 %
2020	44 %	47 %	56 %	53 %

Udviklingen har været positiv med væsentligt flere kvindelige ledere de seneste fem år – således er andelen af kvindelige ledere steget fra 27 % i 2016 til 44 % ultimo 2020, og andelen nærmer sig nu andelen af kvindelige ansatte i alt.

Stigningen i antal kvindelige ledere er også sket blandt direktører, som nu fordeler sig med 29 % kvinder og 71 % mænd efter udnævnelse i 2020 af tre nye direktører blandt interne ledere. Udgangspunktet for rekrutteringer eller udnævnelser i ledelsesgruppen er, at det skal være den bedst egnede person og gerne en kvinde næste gang, der kommer en ledig stilling. Andelen af kvindelige afdelingschefer er steget 6 procentpoint til 48 % kvinder. Udviklingen er sket på trods af, at der samlet set er ansat flere mænd i årene.

8. ENERGIFORBRUG PÅ SAMPENSION ADMINISTRATIONSSKABS DOMICIL

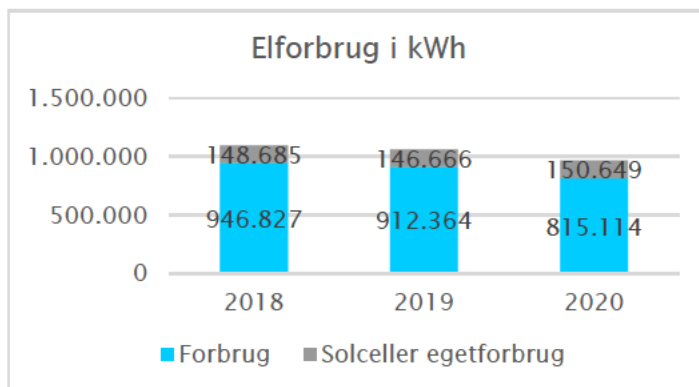
Sampension Administrationsselskab har fokus på at optimere forbruget af energiressourcer både for at forbedre den økonomiske drift og nedsætte påvirkningen på omverdenen. Administrationsselskabet har anmodet Rambøll om bistand til at beregne de miljø- og klimapåvirkninger, som selskabets aktiviteter i og omkring hovedkontoret i Hellerup, giver anledning til.

De senere år har energiforbruget på domicilet ligget stabilt med få udsving. De mindre udsving skyldes primært vejrmæssige forhold, som har givet øget behov for henholdsvis køling og varme. I 2020 har Corona pandemien dog generelt haft indflydelse på de enkelte forbrug, grundet reduceret aktivitet.

Elforbrug

De seneste tre års elforbrug er vist i grafen til højre. Corona pandemien har haft indflydelse på det samlede elforbrug, da husets brug til tider har været kraftigt reduceret, hvilket også afspejles i et større fald i elforbruget for 2020.

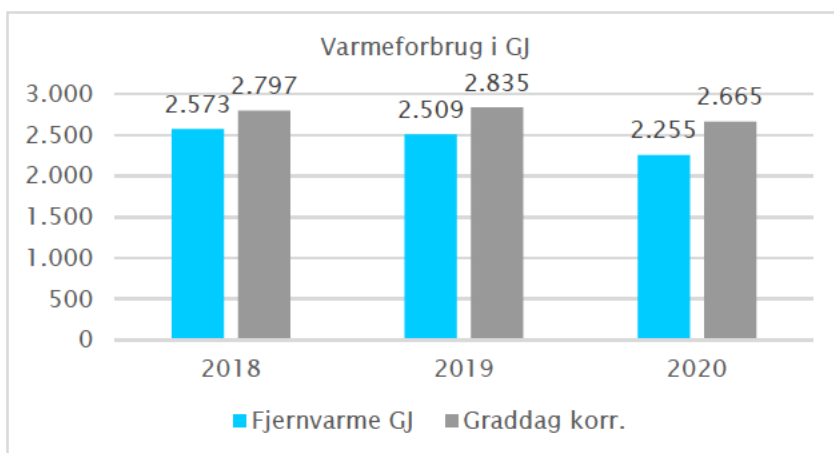
Solcellernes produktion er stabil og udgør 14-16 % af det årlige elforbrug.

Varmeforbrug

Til beregning af varmekonsumet anvendes det faktiske forbrug (u-korrigerede forbrugstal ift. graddøgn).

For at sammenligne varmekonsumet fra år til år, skal forbruget graddag korrigeres for at give et retvisende billede af bygningens performance. Der har været et fald i varmekonsumet det sidste år, hvilket hovedsageligt kan tilskrives at 2020 var et meget varmt år, samt ændrede brugsmønstre.

Vandforbrug

Der har været et markant fald i vandforbruget i 2020, svarende til en reduktion på ca. 22 % i forhold til 2019 niveauet, der tilskrives reduceret drift som følge af Corona pandemien.

Transport

På transportområdet har der været en overgang fra hovedsageligt dieseldrevet transportflåde til benzin og hybrid. Ligesom selve forbruget er kraftigt påvirket af øget online-mødeaktivitet.

Forbruget af brændstof er faldet med 9.022 liter fra 2019 til 2020.

